

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Teorie interaktivních médií

Elektronická hudba jako subkultura? (úvaha)

Definice subkultury – „svět pro sebe“, část kultury společnosti, která je typická pro některou její výseč; „sub“ jakožto předpona značí svébytnost a odlišnost od mainstreamové kultury (skupiny lidí se rozcházejí s jejími hodnotami a normami a sdílí svoje vlastní)¹, stejně tak ale značí i předponu „pod“ a v důsledku toho byly subkultury vnímány jako prostor pro deviantní kultury.² Podle různých kritérií (věku, náboženství) lze rozlišit několik typů subkultur (mládežnická subkultura, sekty). Větší odlišnost některých subkultur může v určitých případech způsobovat napětí a vést ke střetům.³

Josef Smolík ve své knize *Subkultury mládeže* uvádí jako jednu ze subkultur taneční scénu. Zamýšlí se nad tím, zda tato vůbec subkulturou je.⁴ Dle jeho rozdělení hudebních stylů jsem vyrozuměla, že taneční hudbou v podstatě rozumí totéž jako elektronickou hudbu. Dovoluji si zde ale lehce nesouhlasit; dle mého názoru je označení taneční scéna jakožto pojem identický s termínem elektronická hudba nepřesné; elektronická hudba zahrnuje i žánry, které bychom termínem taneční scéna neoznačili - například si myslím, že žánr ambient nebo modern classical tanečními žánry nejsou.

V následujících řádcích se pokusím objasnit důvody, pro které dle mého názoru lze relevantně uvažovat nad tím, zda pokládat elektronickou hudbu za subkulturu či nikoliv. Domnívám se, že kvalitní elektronická hudba je západně od nás více součástí masové kultury, než je tomu v českém prostředí. Pokud se podíváme na stránky věnované tomuto typu hudby

¹ Smolík, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s. 31

² Barker, Chris. *Slovník kulturních studií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, s. 185

³ Smolík, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s. 34

⁴ Smolík, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s. 31

residentadvisor.net a na výsledky jejich ankety o nejlepšího DJe roku 2012, ve které hlasovali samotní posluchači (nejednalo se tedy o odbornou anketu na rozdíl od zbytku udělovaných ocenění – nejlepší album atd.), první místa zaujali umělci jako Seth Troxler, Richie Hawtin, Dixon či Ricardo Villalobos.⁵ Tito interpreti jsou pravidelnými účastníky pořadu například na BBC a celkově jsou známější, nicméně si příliš nedovedu představit, který promotér tanečního festivalu v České republice by si „dovolil“ někoho z nich pozvat a – (s velkou nadsázkou) - nezkrachoval. Přitom všechna tato jména patří progresivním DJům či producentům a jejich honoráře za vystoupení jsou již srovnatelné s těmi nejvíce komerčními, mainstreamovými interprety. Účastníci českých parties jsou dle mého názoru v tomto konzervativnější; často u nás tedy uspějí, subjektivně vnímáno, méně kvalitní jména ze západu. Tato úvaha mně vede k názoru, že posluchač podobné hudby jako ze stránek *residentadvisor.net* je v prostředí západních států s vyspělou klubovou scénou jako je Velká Británie či Německo považován spíše za součást masové kultury, kdežto stejný posluchač v České republice by s největší pravděpodobností byl za příslušníka subkultury elektronické hudby označen. Na druhou stranu, elektronická hudba je součástí běžné masové kultury i v našem prostředí, protože ačkoli si to někdy neuvědomujeme, její prvky jsou užívány i v popu, či komerčním rocku. V tomto odkazuji například na článek dostupný na webu *elektronicka-hudba.telotone.cz*, ve kterém jeho autor vyjmenovává umělce, v jejichž hudebním projevu se takové prvky vyskytují; poměrně nečekaně tomu tak je i u Michala Davida či skupiny Olympic (syntetizátory).⁶ Tento fakt mě vede k závěru, že elektronická hudba může být u nás jak subkulturou, tak i v podstatě součástí masové kultury. Do elektronické hudby či taneční scény bychom tak ale museli zařadit i dnešní diskotéky, kde se elektronická hudba v podobě dance či eurodance žánrů vyskytuje také, těžko ale můžeme průměrného návštěvníka označit za příslušníka subkultury elektronické hudby.

Pokud budeme elektronickou hudbu označovat jako subkulturu, je dle mého názoru vhodné tak učinit za těchto podmínek: podřadit ji pod tento pojem v závislosti na národním prostředí; například v českém prostředí, kde elektronická hudba není příliš zakořeněná, zahrnuje tato více žánrů, tím pádem i více interpretů – a bude ve větším měřítku součástí subkultury. V zahraničí tomu bude přesně naopak - pod takový termín bude spadat užší okruh žánrů a interpretů (tzn., že takovýto užší okruh bude tvořit určitou subkulturu), kdežto ten „širší,

⁵ RA Poll: Top DJs of 2012. *Resident advisor*. [online]. [cit. 30. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.residentadvisor.net/feature.aspx?1700>

⁶ Mikying: Česká elektronická scéna. *Telotone*. [online]. [cit. 29. 12. 2012]. Dostupné z: <http://elektronicka-hudba.telotone.cz/clanky/ceska-elektronicka-scena/>

známější okruh“ elektronické hudby, bude ve větší míře součástí mainstreamu. Dále se musíme zamyslet, zda vůbec uvažovaná subkultura posluchačů elektronické hudby je subkulturou jednotnou, či zda se naopak jedná o více odlišných subkultur zařazených pod jedno označení, jeden termín. Tak například typický posluchač drum and bassu těžko zavítá na nu-jazzový koncert Erika Truffaze. Záleží i na tom, jaký typ elektronické hudby posluchač preferuje – svoji vlastní a projevem výraznější „sub-subkulturu“ jistě mají například teknaři, či posluchači schranzu (tady se tedy subkultura váže jen k určitému žánru).

Seznam použité literatury:

- Barker, Chris. *Slovník kulturních studií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 206 s.
- Smolík, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 281 s.
- RA Poll: Top DJs of 2012. *Resident advisor*. [online]. [cit. 30. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.residentadvisor.net/feature.aspx?1700>
- Miking: Česká elektronická scéna. *Telotone*. [online]. [cit. 29. 12. 2012]. Dostupné z: <http://elektronicka-hudba.telotone.cz/clanky/ceska-elektronicka-scena/>